

Daudzfunkcionālas lapu koku plantācijas

Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"
Rīgas iela 111, Salaspils, Latvija

PAMATOJUMS

Lai nodrošinātu Latvijas zemes resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, izvērtējot zemes kadastru un piedāvājot daudzfunkciju mežsaimniecības pielietošanas tehnoloģijas, īpaši maziem, sadrumstalotiem zemes īpašumiem, 1996. gadā tika ierīkoti demonstrējumu-izmēģinājumu objekti dažādu tehnoloģiju izpētei lauksaimniecībā neizmantojamās zemes apmežošanā, izvēloties gan monokultūras, gan mistrotus plantācijas tipa stādījumus ar dažādām koku sugām: priedi, egli, bērzu, apsi, hibrīdapsi, saldo ķirsi, ozolu, osi, melnalksni, liepu, kļavu. Pašreiz šīs plantācijas demonstrējumu-izmēģinājumu objektos ir sasniegušas 15 gadu vecumu un notiek šo plantāciju apsaimniekošanas tehnoloģiju izvērtēšana: uzmērīšana, produktivitātes noteikšana, tālāka ilgtspējīga apsaimniekošanas modeļa izstrāde. Bez tam tiek izvērtētas neizmantojamās lauksaimniecības zemēs dabiski izaugušas baltalkšņa audzes, novērtējot to kvalitāti un izstrādājot šo audžu apsaimniekošanas modeli..



Saldā ķirša bērzi
Liepājas rajonā



5-gadīga saldā ķirša
plantācija
Kuldīgas rajonā



Apsu hibrīdi
12 gadu vecumā



15-gadīgs parastās
liepas stādījums
lauksaimniecības zemē,
rindstarpās lupīna



Dažādas biežības
bērza stādījumi
Madonas rajonā



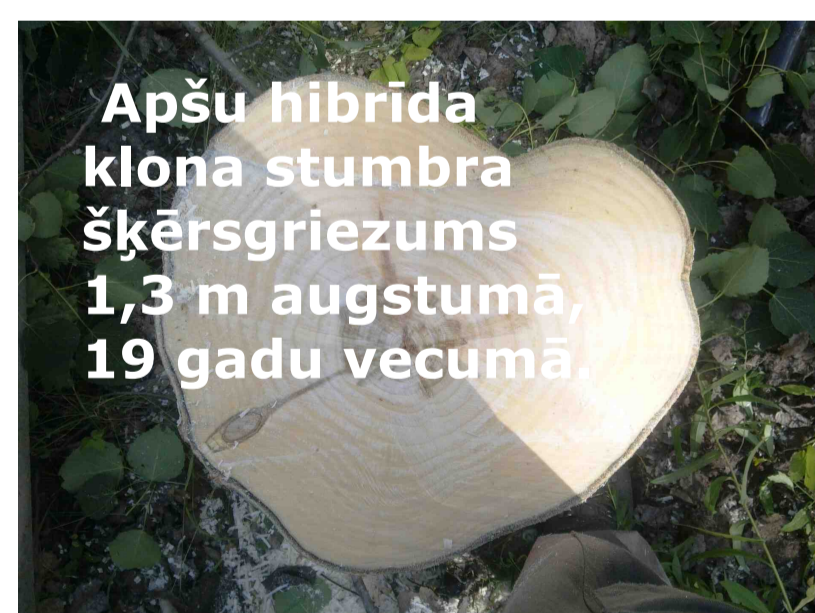
30-gadīgs salda ķirsis
Kurzemes reģiona
mežaudzēs, DBH=30
cm, H=24 m

MĒRĶIS - izstrādāt brīvi pieejamu informatīvo bāzi un interaktīvu biznesa plāna modeli par ātraudzīgo lapu koku apsaimniekošanas modeļiem plantāciju izveidei, ierīkojot multifunkcionālus, intensīvi apsaimniekotus ātraudzīgo lapu koku un daudzgadīgo lakstaugu ar augstu enerģētisko vērtību paraugobjektus – plantācijas neizmantojamās lauksaimniecības zemēs:

- demonstrējot jaunākās tehnoloģijas
- veicot tehnoloģiju pārneses iespēju novērtēšanu.

Hibrīdā apse IESPĒJAS - ĀTRAUDZĪGIE LAPU KOKI

- Tradicionāli audzē aptuveni 20 gadus ar audzēšanas mērķi zāģbaļķi vai papīrmalka ar sākotnējo biežību 1100 koku/ha iegūstot ap 350 līdz 450 m³/ha.
- Ierīkojot lielākas biežības stādījumus ar sākotnējo biežību 2500 koki uz/ha ar audzēšanas mērķi enerģētiskā koksne 10 -12 gados var iegūt ~200 m³ koksnes.



Baltalksnis

- Sortimenti I bonitātes lapu koku un baltalkšņa H20=16m bonitātes audzēs (M.Daugaviete)

Koku suga	Pieņemtais ciršanas vecums	Krāja ciršanas vecumā m ³ /ha	Cirsmu aprites ciklu skaits		Salīdzinoši iegūstamie koksnes apjomi attiecībā pret			
			attiecībā pret apsi	attiecībā pret bērzu	apsi		bērzu	
					m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Apse	41*	249	1		249	100		
Bērzs	71*	378		1			378	100
	10	76	4.1	7.1	312	125	540	143
	15	129	2.7	4.6	348	140	593	157
	20	189	2.0	3.5	378	152	662	175
Baltalksnis	25	253	1.6	2.8	405	163	708	187
	30	322	1.3	2.3	418	168	741	196



Kārķu un papeļu atvasāji

- Veicam produktivitātes pārbaudes,
- Veidojam jaunāko klonu kolekcijas
- Strādājam pie vietējās izcelsmes stādmateriāla atlasē.

IZMANTOJAMI KĀ:

- Vīcas
- Šķelda
- Mulča
- Droga
- Kamīnmalka
- Ķīmiskai pārstrādei

PIRMIE REZULTĀTI – PAVEIKTAIS

Ierīkoti liepas, saldā ķirša un hibrīdās apses stādījumi ar lupīnu, galegu, miežabrāli un niedru auzeni pasējā, tos mēslojot ar notekūdeņu dūņām, kondicionēti koksnes pelniem, digestātu. Un 4. un 28. klonu hibrīdās apses, bērza un baltalkšņa stādījumi ar mēslojumu bez pasējas. Tiek testēti jauni kārķu kloni (Klara, Inger, Gudrun, Lisa, Stina). Uzsākta papeļu (AF2, AF6, AF7, AF8) piemērotības pārbaude audzēšanai īscirtmeta atvasāju saimniecībās Latvijas apstākļos. Platībā izvietoti lizimetri ūdens režīma kontrolei. Notiek sadarbība plantāciju īpašniekiem privātās zemēs.

Nākotnē paredzētsdemo objektu papildināt ar melnalkšņa, hibrīdā alkšņa, baltās robīnijas un kļavas stādījumiem.

Ar projekta aktualitātēm iespējams iepazīties vadošā partnera LVMI „Silava” mājas lapā www.silava.lv sadaļā „Eiropas Savienības līdzfinansētie projekti”.

Pētījumi notiek Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta

“Daudzfunkcionālu lapu koku un enerģētisko augu plantāciju ierīkošanas un apsaimniekošanas modeļu izstrāde”

(Nr. 2010/0268/2DP/2.1.1.2.0/10/APIA/VIAA/118) ietvaros, sadarbojoties ar LLU aģentūru “Zemkopības zinātniskais institūts”.